

Kolektívne zmluvy vyššieho stupňa budú povinné

Zamestnávateľia s viac ako 20 zamestnancami nebudú od 1. januára 2014 o mzdách svojich zamestnancov rozhodovať slobodne.

Na zamestnávateľov, ktorí majú viac ako 20 zamestnancov bude môcť byť od 1. januára 2014 rozšírená záväznosť kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa aj bez ich súhlasu.

Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa 29. 10. 2013 v treťom čítaní novelu zákona č. 2/1991 Zb. o kolektívnom vyjednávaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „novela zákona o kolektívnom vyjednávaní“). Novela zákona o kolektívnom vyjednávaní sa sústreďí najmä na úpravu podmienok rozširovania záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa, a to úpravou týchto zásadných skutočností:

- **zamestnávateľia strácajú možnosť nesúhlasiť s rozšírením záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa,**
- **návrh na rozšírenie záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa bude môcť podať aj jedna zo zmluvných strán** (napríklad zástupcovia zamestnancov),
- ustanovuje sa podmienka reprezentatívnosti vo vzťahu k počtu zamestnancov už užívajúcich požitky príslušnej kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa v danom odvetví, prípade v časti tohto odvetvia.

Novela zákona o kolektívnom vyjednávaní prináša aj úpravu v chápaní odvetvia a časti odvetvia pre účely uzatvárania kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa. **Odvetvím sa budú rozumieť ekonomické činnosti na úrovni divízie a časťou odvetvia ekonomické činnosti na úrovni skupiny, ktoré sa označujú podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností NACE Revision 2.**

Rozhodujúcim kritériom pre plošnú záväznosť jednej kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa pre odvetvie alebo časť odvetvia je počet zamestnancov. Nie je podstatné, či je zamestnávateľ viazaný inou alebo vôbec chce byť viazaný akoukoľvek kolektívnou zmluvou vyššieho stupňa. Podmienku reprezentatívnosti možno v jednoduchosti interpretovať, že kolektívna zmluva vyššieho stupňa s najpočetnejším kmeňom zamestnancov je vhodná pre celé odvetvie, prípadne ju možno rozšíriť aj na časť odvetvia. Kolektívna zmluva vyššieho stupňa s reprezentatívnym množstvom zamestnancov (väčším ako množstvo zamestnancov viažucich sa k inej kolektívnej zmluve vyššieho stupňa) na úrovni časti odvetvia je najvhodnejšou aby bola záväzná pre celú časť odvetvia.

V prípade, ak bude záväznosť kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa uzatvorenej pre odvetvie Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR rozšírená, v končenom dôsledku ovplyvní väčší počet zamestnávateľov a ich zamestnancov. Títo zamestnávatelia nemusia byť pripravení prevziať na seba záväzky vyplývajúce z kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa, ako napríklad definovaný rast miezd zamestnancov, prispievanie na doplnkové dôchodkové sporenie a pod. **Ak kolektívna zmluva upravuje nároky zamestnancov v menšom rozsahu ako kolektívna zmluva vyššieho stupňa, zamestnávateľ je povinný poskytnúť zamestnancov tieto vyššie nároky.** Dôsledok budú vyššie náklady zamestnávateľov, pretože nároky zamestnancov v kolektívnej zmluve uzatvorenej na úrovni podniku boli nastavené pre individuálne potreby zamestnávateľa podľa jemu vlastných podmienok. Naproti tomu kolektívna dohoda vyššieho stupňa nie je prispôbená možnostiam konkrétneho zamestnávateľa.

Zamestnávateľ, ktorého sa dotýka rozšírenie záväznosti kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa bude môcť písomne oznámiť Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR pripomienky. Návrh na rozšírenie záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa bude zverejnený v Obchodnom vestníku, preto je vhodné, aby zamestnávateľ sledoval Obchodný vestník a pripomienky oznámil v lehote 30 dní odo dňa zverejnenia návrhu v Obchodnom vestníku.

Kompetentný orgán na rozhodovanie o rozšírení, resp. nerozšírení záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa je Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Na rozšírenie, resp. nerozšírenie záväznosti kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa by malo mať vplyv aj odporúčanie poradnej komisie, ktorá bude posudzovať aj pripomienky oznámené

zamestnávateľmi. Komisiu tvoria zástupcovia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, zástupcovia reprezentatívnych združení zamestnávateľov a reprezentatívnych združení odborových zväzov, zástupca Ministerstva hospodárstva SR a zástupca Štatistického úradu SR.

Ak novelu zákona o kolektívnom vyjednávaní podpíše aj prezident, účinnosť nadobudne 1. 1. 2014.